PCBO fiersicht

Hitteplan

Hiermee houden we ons hoofd koel

zicht op goed onderwijs

Inleiding

Bij PCBO Fiersicht willen we dat kinderen en medewerkers zich gezien, veilig en verzorgd weten. Ook op (zeer) warme dagen blijven we samen verantwoordelijk voor een gezonde leer- en werkomgeving. Dit hitteplan helpt scholen om tijdig, duidelijk en praktisch te handelen wanneer de temperatuur oploopt.

Als algemeen uitgangspunt van ons beleid geldt dat we de besluitvorming omtrent weerspecifieke maatregelen zo lang mogelijk bij de school zelf laten. Dit staat ook beschreven in ons “slecht weerprotocol”, waarbij alleen bij code rood een algemene maatregel van kracht gaat.
Voor (zeer) warm weer geldt hetzelfde: scholen verschillen enorm van elkaar als het gaat om temperatuurbeheersing en mogelijkheden om weerstand te bieden aan de warmte. Het is daarom ook aan de schoolteams zelf om te bepalen welke maatregelen er wanneer worden ingezet. Dit beleidsdocument geeft vooral algemene richtlijnen per situatie en dient als een overzicht van maatregelen waaruit scholen een gewogen keuze kunnen maken.

Het beleid biedt handreikingen en houvast voor scholen om op een gezonde manier om te gaan met (zeer) warme weersomstandigheden.

1.1 Inhoudsopgave

1. Samenvatting
2. Doel van dit hitteplan
3. Uitgangspunten
4. Wanneer treedt het hitteplan in werking?
5. Maatregelen voor leerlingen
6. Maatregelen voor medewerkers
7. Maatregelen in en rond het gebouw
8. Aangepast rooster of tropenrooster
9. Communicatie met ouders/verzorgers
10. Signaleren en handelen bij klachten
11. Rollen en verantwoordelijkheden
12. Checklist warme dagen
13. Evaluatie
14. Vaststelling en actualisatie
15. Schoolspecifieke aanvulling
16. Toelichting overheidseisen en richtlijnen

Bijlage 1: insmeren of niet?

Samenvatting

Kern: Op (zeer) warme dagen staat bij PCBO Fiersichtscholen het welzijn van kinderen en medewerkers voorop. Dit hitteplan geeft duidelijke handvatten om tijdig maatregelen te nemen: voldoende drinken, schaduw zoeken, activiteiten aanpassen, gebouwen zo koel mogelijk houden en goed letten op signalen van oververhitting. Tegelijk blijft gezond verstand leidend. Iedere school kijkt naar de eigen situatie, het gebouw, het plein, de leerlingen en het team. Waar nodig worden afspraken aangepast, zodat we samen zorgen voor een veilige, gezonde en prettige schooldag.

1. Doel van dit hitteplan

Dit hitteplan beschrijft hoe de scholen van PCBO Fiersicht omgaan met warme en extreem warme dagen. Het doel is om gezondheidsrisico's voor leerlingen, medewerkers en bezoekers te voorkomen of te beperken en om rust, duidelijkheid en eenduidigheid te bieden in de keuzes die scholen maken.

2. Uitgangspunten

- Uitgangspunt is dat scholen – indien mogelijk- open blijven. We proberen uitval van lessen tot een minimum te beperken.
- We handelen preventief: liever tijdig eenvoudige maatregelen nemen dan achteraf moeten bijsturen.
- We hebben extra aandacht voor jonge kinderen en kinderen die kwetsbaar zijn door gezondheid, medicatie, overgewicht of andere omstandigheden.
- We zorgen voor voldoende drinkmomenten, rust en schaduw.
- We passen activiteiten aan wanneer dat nodig is.
- We communiceren tijdig en duidelijk met ouders/verzorgers en medewerkers.
- De directeur neemt, waar nodig in overleg met het team en het bestuur, besluiten over aanvullende maatregelen zoals een aangepast rooster.

3. Wanneer treedt het hitteplan in werking?

Het hitteplan treedt in werking wanneer er sprake is van aanhoudend warm weer, wanneer het Nationaal Hitteplan actief is, of wanneer de school op basis van weersverwachting, zonkracht en binnentemperatuur inschat dat extra maatregelen nodig zijn.

Fase	Situatie	Actie
Fase 1: Warm	Vanaf ongeveer 25 °C buitentemperatuur of een duidelijk warme binnentemperatuur.	Extra alertheid, drinken stimuleren, zonwering gebruiken en activiteiten waar nodig aanpassen. Wees alert op zonkracht i.v.m. mogelijke verbranding van de huid.
Fase 2: Zeer warm	Vanaf ongeveer 28 °C, hoge zonkracht of meerdere warme dagen achter elkaar.	Structurele hittemaatregelen inzetten: extra drinkmomenten, minder intensieve activiteiten, schaduw, kortere buitenspeelmomenten en koele ruimtes benutten.
Fase 3: Extreem warm	Bij zeer hoge binnentemperaturen, aanhoudende hitte.	De directeur beoordeelt of aanvullende maatregelen nodig zijn, zoals een aangepast dagprogramma, tropenrooster of het verplaatsen/afgelasten van activiteiten. Bij fase 3 stemt de directeur waar nodig af met het bestuur, het team en eventuele samenwerkingspartners, zoals kinderopvang of buitenschoolse opvang.

4. Maatregelen voor leerlingen

- Leerlingen drinken vaker water, bij voorkeur voordat zij dorst krijgen.
- In iedere groep worden vaste extra drinkmomenten ingepland.
- Leerlingen mogen een gevulde waterfles bij zich hebben, tenzij dit om praktische of veiligheidsredenen tijdelijk anders wordt afgesproken.
- Leerkrachten letten extra op signalen zoals hoofdpijn, vermoeidheid, duizeligheid, misselijkheid, benauwdheid, sufheid, spierkramp of opvallend weinig plassen.
- Leerlingen spelen zoveel mogelijk in de schaduw en blijven tussen 12.00 en 16.00 uur bij voorkeur uit de volle zon.
- Intensieve activiteiten, gym, sportdagen en excursies worden aangepast, verplaatst of afgelast wanneer de omstandigheden daarom vragen.
- Waar passend worden rustige activiteiten, waterspelletjes in de schaduw of binnenactiviteiten aangeboden.

5. Maatregelen voor medewerkers

- Medewerkers drinken voldoende en nemen waar mogelijk korte herstelmomenten.
- Bij lichamelijk inspannend werk worden werkzaamheden aangepast, verdeeld of uitgesteld.
- Teamleden spreken elkaar aan wanneer zij signalen van oververhitting of vermoeidheid opmerken.
- De directeur houdt oog voor de werkbelasting van medewerkers, vooral in warme lokalen of bij pleinwacht.
- Medewerkers dragen bij voorkeur ademende kleding en beschermen zich tegen de zon bij buitenactiviteiten.

6. Maatregelen in en rond het gebouw

- Zonwering, gordijnen of screens worden op tijd gesloten, bij voorkeur voordat de zon op het lokaal staat.
- Ramen en deuren worden geopend wanneer het buiten koeler is dan binnen; als het buiten warmer is, wordt warmte zoveel mogelijk buiten gehouden.
- Bij mechanische ventilatie of balansventilatie volgt de school de instructies die bij het gebouw horen.
- Warme apparaten worden waar mogelijk beperkt gebruikt of uitgeschakeld.
- Koelere ruimtes in het gebouw worden benut voor groepen of activiteiten.
- Op het plein worden schaduwplekken actief gebruikt; waar mogelijk worden extra schaduwvoorzieningen ingezet.
- De school controleert gedurende de dag de temperatuur en de situatie in lokalen, gangen en speelruimtes.

7. Aangepast rooster of tropenrooster

Bij extreme hitte kan de directeur besluiten om het dagprogramma aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat lessen korter worden, buitenactiviteiten worden verplaatst, pauzes anders worden georganiseerd of dat een tropenrooster wordt ingesteld.
Ouders/verzorgers worden hierover zo vroeg mogelijk geïnformeerd. Daarbij houdt de school rekening met de wettelijke onderwijstijd en de opvangplicht tijdens schooluren. Bij incidentele maatregelen op warme dagen beslist de directeur binnen de bestaande schoolafspraken. Wanneer een tropenrooster of andere aanpassing van schooltijden structureel onderdeel wordt van het schoolbeleid, wordt de MR betrokken volgens de geldende medezeggenschapsafspraken.

Checklist afwijkende schooltijden:

1. Heeft de school voldoende marge-uren om de uitval van lesuren te compenseren? (Mag ook in het schooljaar daarna);
2. Bij verkorte lesdag: is afgestemd met kinderopvang? Is noodopvang geregeld?
3. Is er overleg geweest met de MR? (tenminste telefonisch overleg met voorzitter)
4. Zijn ouders tijdig geïnformeerd?

Communicatie met ouders/verzorgers

De school communiceert tijdig, rustig en duidelijk. In de berichtgeving staat wat ouders/verzorgers kunnen doen en wat de school doet. Denk aan: kinderen luchtige kleding laten dragen, een gevulde waterfles meegeven, thuis insmeren met zonnebrandcrème en eventueel een pet of zonnehoed meegeven.

Voorbeeldtekst voor ouders/verzorgers
Beste ouders/verzorgers,
De komende dagen wordt warm weer verwacht. Op school nemen we extra maatregelen om de kinderen zo goed mogelijk te beschermen tegen de hitte. We zorgen voor extra drinkmomenten, zoeken de schaduw op en passen activiteiten aan waar dat nodig is. Wilt u uw kind een gevulde waterfles meegeven, luchtige kleding laten dragen en uw kind thuis alvast insmeren met zonnebrandcrème? Samen houden we het hoofd koel en zorgen we voor een fijne, veilige schooldag.

9. Signaleren en handelen bij klachten

Bij klachten door hitte handelt de medewerker direct. Het kind of de medewerker gaat naar een koele plek, krijgt rust en drinkt water als dat kan. De school neemt contact op met ouders/verzorgers wanneer een leerling niet opknapt of wanneer zorgen blijven bestaan. Bij ernstige klachten, bewustzijnsverlies, aanhoudend braken, verwardheid of benauwdheid wordt medische hulp ingeschakeld.

10. Rollen en verantwoordelijkheden

Wie	Verantwoordelijkheid
Bestuur	Zorgt voor een algemeen kader, ondersteunt scholen bij gebouw- en arbovraagstukken en bewaakt de samenhang tussen de scholen.
Directeur	Besluit over het in werking stellen van het hitteplan, aanvullende maatregelen en communicatie naar ouders/verzorgers.
Teamleden	Voeren de maatregelen uit, letten op leerlingen en elkaar, en melden bijzonderheden bij de directeur.
BHV'ers	Ondersteunen bij signalering en eerste hulp bij hitte gerelateerde klachten.
MR	Wordt betrokken wanneer een tropenrooster of andere aanpassing van schooltijden structureel onderdeel wordt van het schoolbeleid, volgens de geldende medezeggenschapsafspraken.
Ouders/verzorgers	Helpen door passende kleding, zonnebescherming en een gevulde waterfles mee te geven.

11. Checklist warme dagen

- Weersverwachting en zonkracht bekeken.
- Team geïnformeerd over de maatregelen van die dag.
- Ouders/verzorgers geïnformeerd wanneer dat nodig is.
- Zonwering tijdig gesloten.
- Extra drinkmomenten afgesproken.
- Buitenspeel- en gymactiviteiten aangepast.
- Schaduwplekken op het plein benut.
- Kwetsbare leerlingen extra in beeld.
- BHV'ers bereikbaar en alert.
- Evaluatiepunt genoteerd voor na de warme periode.

12. Evaluatie

Na een periode van aanhoudende hitte bespreekt de directeur met het team wat goed werkte en wat beter kan. Waar nodig worden schoolspecifieke afspraken aangepast. Zo blijven we leren van de praktijk en zorgen we samen voor een veilige, gezonde en gastvrije schoolomgeving.

13. Vaststelling en actualisatie

Dit hitteplan wordt vastgesteld door het bestuur van PCBO Fiersicht en gedeeld met de directeuren van de scholen. De scholen zorgen ervoor dat teamleden weten waar het plan te vinden is en welke afspraken gelden. Het plan wordt jaarlijks vóór de zomerperiode bekeken en waar nodig geactualiseerd. Ook na een periode van extreme hitte kan het plan worden aangepast op basis van ervaringen uit de praktijk.

14. Schoolspecifieke aanvulling

Omdat schoolgebouwen, pleinen en praktische omstandigheden verschillen, kan iedere school een korte schoolspecifieke aanvulling maken. Daarin staan bijvoorbeeld de koelste lokalen, beschikbare schaduwplekken, afspraken over ventilatie en zonwering, de organisatie van pleinwacht, het contact met kinderopvang of buitenschoolse opvang en het communicatiekanaal dat bij warm weer wordt gebruikt.

15. Toelichting overheidseisen en richtlijnen

Dit hitteplan sluit aan bij de actuele informatie van de Rijksoverheid, het RIVM, de GGD en het Arboportaal. Er geldt in Nederland geen wettelijke maximumtemperatuur waarbij scholen verplicht moeten sluiten of een tropenrooster moeten invoeren. Wel heeft het schoolbestuur de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een veilige en gezonde leer- en werkomgeving voor leerlingen en medewerkers.

Wanneer een school een tropenrooster of aangepast rooster inzet, informeert de school ouders/verzorgers tijdig. Als leerlingen eerder vrij krijgen, biedt de school opvang of een alternatief programma voor leerlingen van wie ouders/verzorgers geen opvang kunnen regelen.
De school bewaakt daarnaast dat de wettelijke onderwijstijd op jaarbasis wordt gehaald; vervallen lestijd telt daarbij niet automatisch mee als onderwijstijd.

Voor medewerkers wordt hitte gezien als een arbeidsomstandigheid die risico's kan geven. Daarom worden maatregelen zoals voldoende pauzes, drinken, ventilatie, zonwering, aanpassing van werkzaamheden en waar nodig een tropenrooster meegenomen in het arbobeleid en de RI&E. Bij ernstige gezondheidsklachten of wanneer klachten niet verbeteren, wordt medische hulp ingeschakeld.

Gebruikte richtlijnen en informatiebronnen: Rijksoverheid over tropenroosters, onderwijstijd en opvang; RIVM Nationaal Hitteplan en informatie voor kinderdagverblijven en scholen; GGD-informatie over hitte op school en kinderopvang; Arboportaal over werken bij hoge temperaturen.

Bijlage 1: Insmeren of niet?

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor het insmeren van leerlingen door personeel. Toch adviseert KWF Kankerbestrijding om zonbescherming op school structureel te organiseren. Scholen van PCBO Fiersicht maken hierin een eigen afweging, binnen de algemene zorgplicht, samen met ouders (Medezeggenschapsraad). Welke keuze ook gemaakt wordt, van personeel kan niet zonder meer verlangd worden dat zij alle leerlingen verplicht insmeren op school.

Er zijn in Nederland verschillen manieren waarop scholen hier mee om gaan. Wij schetsen die verschillen hier, puur ter informatie voor schoolteams. Met deze informatie kan het goede gesprek met ouders gevoerd worden over wie welke verantwoordelijkheid heeft in deze. Van onze scholen wordt verwacht dat zij een helder standpunt formuleren en deze met de medezeggenschapsraad afstemmen.

4 veelvoorkomende praktijken op scholen

1. Ouderverantwoordelijkheid centraal (meest voorkomend)

Aanpak

- Ouders smeren kinderen thuis in vóór school
- School verwacht dat kinderen eventueel zonnebrand meenemen
- Kinderen smeren **zelf** opnieuw (v.a. middenbouw/bovenbouw)

Waarom scholen dit kiezen

- Past bij uitgangspunt: verzorging ligt primair bij ouders
- Voorkomt discussie over toestemming/aansprakelijkheid
- Praktisch uitvoerbaar

Aandachtspunt

- Jongere kinderen doen het vaak niet goed of vergeten het

---

2. Gefaciliteerd zelf smeren (veel gebruikt middenmodel)

Aanpak

- School organiseert een **vast smeermoment** (bijv. vóór de lunchpauze)
- Zonnebrand aanwezig in de klas of via “smeerpalen”
- Jongere kinderen krijgen lichte hulp, oudere doen het zelf

Waarom scholen dit kiezen

- Sluit goed aan bij KWF-advies (structureel moment)
- Houdt verantwoordelijkheid gedeeld
- Werkbaar zonder dat leerkrachten alles zelf doen

Varianten

- “Smeermaatjes” (kinderen helpen elkaar)
- Onderbouw: leerkracht of onderwijsassistent helpt gericht

---

3. Actief insmeren door personeel (beperkt toegepast)

Aanpak

- Leerkrachten smeren (een deel van) de kinderen actief in
- Meestal alleen:
  - bij kleuters / groep 1–3
  - bij extreme hitte / zonkracht
  - of met expliciete oudertoestemming

Waarom scholen dit doen

- Extra zorg voor kwetsbare/leeftijdsgroep
- Bij beleid met stevige gezondheidsfocus

Beperkingen

- Tijdsintensief
- Vraagt vaak expliciete toestemming (soms opgenomen in schoolgids/AVG-formulieren)

- Niet altijd haalbaar in de praktijk

---

4. Breder zonbeleid zonder nadruk op smeren

Aanpak

- Focus ligt op:
  - schaduwplekken
  - binnenblijven bij piekuren
  - aangepaste roosters
  - petjes / beschermende kleding

Waarom scholen dit kiezen

- Juridisch “voldoende” vanuit zorgplicht
- Minder organisatorische belasting
- Soms bewust: “wij vermijden zorg-/verzorgingshandelingen door personeel”